

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 5. helmikuuta 2021
(OR. en)

5947/21

CONSOM 32	ENER 31
COMPET 76	DIGIT 17
MI 62	RELEX 82
TRANS 60	COMER 11
CLIMA 27	CHINE 2
ENV 64	DATAPROTECT 28
ENT 20	EDUC 37
JUSTCIV 18	EF 51

ILMOITUS

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja: Pysyvien edustajien komitea / neuvosto

Asia: Ehdotus neuvoston päätelmiksi uudesta kuluttaja-asioiden
toimintaohjelmasta

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä ehdotus neuvoston päätelmiksi uudesta kuluttaja-asioiden
toimintaohjelmasta.

EHDOTUS:

Neuvoston päätelmät uudesta kuluttaja-asioiden toimintaohjelmasta

PALAUTTAEN MIELEEN kuluttajansuojaa koskevan EU:n vankan lainsäädäntökehityksen, jota on kehitetty jatkuvasti lähes viidenkymmenen vuoden ajan ja jolla on edistetty merkittävästi sisämarkkinoiden yhdentymistä;

PALAUTTAEN MIELEEN 11. lokakuuta 2012 annetun neuvoston päätöslauselman¹, joka perustui aiempaan toimintaohjelmaan "Euroopan kuluttaja-asioiden toimintaohjelma – edistetään luottamusta ja kasvua"²;

PALAUTTAEN MIELEEN seuraavat komission tiedonannot:

- "Euroopan vihreän kehityksen ohjelma"³;
- "Euroopan digitaalista tulevaisuutta rakentamassa"⁴;
- "Uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma – Puhtaamman ja kilpailukykyisemmän Euroopan puolesta"⁵;
- "Sisämarkkinoiden esteiden tunnistaminen ja poistaminen"⁶;
- "Sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanon ja sen valvonnan parantamista koskeva pitkän aikavälin toimintasuunnitelma"⁷;
- "Uudet covid-19-vastatoimet"⁸;

1 Asiak. 14464/12.
2 Asiak. 10420/12 + ADD 1.
3 Asiak. 15051/19 + ADD 1.
4 Asiak. 6237/20.
5 Asiak. 6766/20 + ADD 1.
6 Asiak. 6779/20.
7 Asiak. 6778/2020.
8 Asiak. 12636/20.

PALAUTTAEN MIELEEN neuvoston 17. joulukuuta 2020 hyväksymät päätelmät "Tehdään elpymisestä kiertotalous- ja ympäristömyönteistä"⁹;

PALAUTTAEN MIELEEN Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteet ja kestävä kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030;

KOROSTAEN, että Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteet tehdä EU:sta oikeudenmukainen ja vauras yhteiskunta, jolla on ilmastoneutraali, resurssitehokas ja puhdas kiertotalous, vaativat toimenpiteitä, joilla lisätään kuluttajien vaikutusmahdollisuuksia ja tuetaan heitä ottamaan aktiivisen roolin vihreässä siirtymässä;

PALAUTTAEN MIELEEN, että covid-19-pandemialla on ollut merkittävä vaikutus eurooppalaisten kuluttajien elämään monilla osa-alueilla sen lisäksi, että sen aiheuttaman terveyskriisin vaikutukset ovat ennennäkemättömiä;

PALAUTTAEN MIELEEN komission ja jäsenvaltioiden toimet sen varmistamiseksi, että eurooppalaiset kuluttajat hyötyvät jatkossakin sisämarkkinoista ja että heidän oikeutensa toteutuvat asianmukaisesti, jotta heitä kannustettaisiin tukemaan ja tavoittelemaan talouden elpymistä;

PALAUTTAEN MIELEEN huijausten, harhaanjohtavien markkinointitekniikoiden ja petosten määrän kasvun verkko-ostoksissa erityisesti covid-19-pandemian aikana, sekä komission ja asiaankuuluvien kansallisten valvonta- ja oikeusviranomaisten tiiviin ja tehokkaan yhteistyön kyseisten epärehellisten kaupan käytäntöjen torjumiseksi;

PALAUTTAEN MIELEEN komission ja jäsenvaltioiden tekemät aloitteet sen varmistamiseksi, että kuluttajan oikeuksia suojataan myös matkailualalla covid-19-pandemian aiheuttamien laajojen häiriöiden vuoksi¹⁰;

KOROSTAEN tarvetta omaksua kuluttajansuojapolitiikkaan horisontaalinen lähestymistapa, joka integroidaan muihin EU:n politiikkoihin, ottaen huomioon perussopimusten kuluttajansuojaa koskevat määräykset¹¹;

KOROSTAEN, että yksityinen kulutus muodostaa yli puolet EU:n BKT:stä;

⁹ Asiak. 13852/20.

¹⁰ Komission suositus (EU) 2020/648, annettu 13 päivänä toukokuuta 2020, matkustajille ja matkailijoille tarjottavista matkakupongeista vaihtoehtona hinnan palauttamiselle peruutetuista matkapaketeista ja kuljetuspalveluista covid-19-pandemian yhteydessä (EUVL L 151, 14.5.2020).

¹¹ Erityisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen kolmannen osan XV osaston (Kuluttajansuoja).

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO

1. PITÄÄ MYÖNTEISENÄ, että 13. marraskuuta 2020 hyväksyttiin komission tiedonanto "Uusi kuluttaja-asioiden toimintaohjelma: Kuluttajien selviytymiskyvyn vahvistaminen kestäväen elpymisen varmistamiseksi" ("Uusi kuluttaja-asioiden toimintaohjelma"), jossa esitetään visio EU:n kuluttajapolitiikasta vuosiksi 2020–2025;
2. TUKEE painopistealoja ja keskeisiä toimia, joilla pyritään määrittelemään ja ottamaan käyttöön toimenpiteitä korkeatasoisen ja tehokkaan kuluttajansuojan saavuttamiseksi ja lisäämään EU:n kuluttajien vaikutusmahdollisuuksia vihreässä ja digitaalisessa siirtymässä;
3. KOROSTAA covid-19-pandemiasta saatuja kokemuksia ja korkeatasoisen kuluttajansuojan ylläpitämisen tärkeyttä myös kriisiaikoina; KOROSTAA, että on tärkeää tarkastella olemassa olevien menetelmien tehokkuutta ja muuntaa nämä opit kunnianhimoisiksi ja kattaviksi EU:n ja jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kuluttajapolitiikoiksi, jotta voidaan turvata kuluttajien edut tulevissa kriiseissä ja parantaa heidän häiriönsietokykyään;
4. ON YHTÄ MIELTÄ pyrkimyksestä arvioida covid-19-pandemian pitkäaikaista vaikutusta ihmisten kulutus- ja liikkumistottumuksiin EU:ssa tulevien politiikka-aloitteiden perustana, jotta EU:n häiriönsietokykyä ja valmiutta voidaan parantaa vastaavanlaisten uhkien varalta tulevaisuudessa; SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI komission aikomukseen varautua ennalta, jotta tulevien kriisien vaikutusta kuluttajiin voitaisiin paremmin ennakoida ja lieventää;
5. HYVÄKSYYY kuluttajapolitiikkaa koskevan kokonaisvaltaisen lähestymistavan, joka on otettu huomioon uudessa kuluttaja-asioiden toimintaohjelmassa, ja korostaa tarvetta komission ja jäsenvaltioiden väliselle yhteistyölle, joka on osoittautunut keskeiseksi kuluttajansuojan varmistamisessa; KOROSTAA tarvetta ottaa kuluttajien edut huomioon alakohtaisten politiikkojen suunnittelussa ja täytäntöönpanossa; TUNNUSTAA käyttäytymiseen perustuvan lähestymistavan merkityksen politiikkatoimien vahvistamisessa;
6. TIEDOSTAA sellaisten kattavien kansallisten kuluttajapolitiikkojen edut, jotka toimivat synergiassa uuden kuluttaja-asioiden toimintaohjelman kanssa, säilyttäen samalla kansallisten päätösten riippumattomuuden, jotta voidaan edistää täysin toimivia sisämarkkinoita; KEHOTTA komissiota tukemaan tällaisia synergioita;

7. KOROSTAA poliittista visiota kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämisestä ja sitouttamisesta pandemianjälkeisessä taloudessa tekemällä heistä keskeisiä kestäväan elpymisen toimijoita, mikä vahvistaa EU:n talouden ja sisämarkkinoiden kilpailukykyä; KOROSTAA kuluttajapolitiikan panosta elpymiseen, mikä vahvistaa luontaista yhteyttä kuluttajien luottamuksen ja talouskasvun välillä;
8. KANNUSTAA jäsenvaltioita tukemaan kuluttajia, jotta heistä tulisi vihreää siirtymää edistäviä toimijoita, jotka tukevat kestäväää tuotantoa ja kulutusta, muun muassa omaksumalla innovatiivisia ratkaisuja, jotka osaltaan vahvistavat EU:n kilpailukykyä ja globaalia johtajuutta, sekä kuluttajakasvatuksen ja -valistuksen avulla; KOROSTAA, että kestävien tuotteiden olisi oltava kaikkien kuluttajien saatavilla, kohtuuhintaisia ja helppokäyttöisiä;
9. KOROSTAA tarvetta lisätä kuluttajien vaikutusmahdollisuuksia kohdennettujen, selkeiden, yhdenmukaisten ja luotettavien tietojen avulla, jotka koskevat ympäristövaikutusta, esimerkiksi hiilijalanjälkeä, sekä tavaroiden, mukaan lukien elintarvikkeet, ja palveluiden kiertoon liittyviä ominaisuuksia, suosimalla kuluttajaystävällistä tiedottamista välttämällä samalla tietotulvaa ja kohtuutonta rasitetta yrityksille; SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI komission aikomukseen ehdottaa toimenpiteitä, joilla edistetään kestäväää kulutusta parantamalla kuluttajien oikeutta saada täsmällisiä ja tarkoituksenmukaisia tietoja sekä suojataan heitä paremmin tietyiltä käytännöiltä, kuten perusteettomilta ympäristövaihteluilta ja viherpesulta;
10. KOROSTAA tarvetta pienentää kuluttajien ekologista jalanjälkeä edistämällä tuotteen pitkää käyttöikää ja kestävyyttä, asianmukaista kunnossapitoa, korjattavuutta ja kierrätystä, samalla kun ehkäistään ennen aikaista vanhentumista, mukaan lukien ohjelmistojen osalta; SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI komission aikomukseen käsitellä näitä kysymyksiä asianmukaisissa tulevilla säädösehdotuksissa;
11. TUNNUSTAA kuluttajien roolin uusissa liiketoimintamalleissa, joilla voitaisiin optimoida tavaroiden ja palveluiden tehokkuutta ja kestävyyttä. Näitä ovat esimerkiksi tavaroiden yhteiskäyttö, leasing-vuokraus ja uudelleenvalmistus, tai niiden tarjoaminen palveluna tai käytettynä kiertotalouden tavoitteiden mukaisesti; SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI komission aikomukseen vahvistaa korjauttamisoikeutta, jotta tavaroita voidaan korjata järjestelmällisemmin ja helpommin, myös takuuajan jälkeen, kuluttajille kohtuullisin kustannuksin ja kohtuullisessa ajassa;

12. KOROSTAA tarvetta varmistaa kuluttajille luotettava, turvallinen ja oikeudenmukainen digitaalinen ympäristö asianmukaisten politiikkojen, tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavan sääntelyn sekä lainvalvontavalmiuksien ja -välineiden avulla joissa otetaan huomioon digiajan asettamat haasteet, mahdollistetaan innovointi vihreiden ja turvallisempien tavaroiden ja palvelujen tarjoamiseksi ja varmistetaan yhtäläinen kuluttajansuojan taso verkossa ja sen ulkopuolella;
13. TUKEE komission aikomusta tarkistaa yleistä tuoteturvallisuusdirektiiviä¹² tasapuolisten toimintaedellytysten luomiseksi verkossa ja sen ulkopuolella olevien tuotteiden turvallisuuden osalta parantamalla palautus-, lainvalvonta- ja jäljitettävyyjärjestelmiä sen varmistamiseksi, että kaikki sisämarkkinoille saatetut tuotteet ovat turvallisia;
14. KOROSTAA, että on tärkeää luoda verkkoalustoille selkeät vastuukehykset, mukaan lukien asianmukaisten toimenpiteiden käyttöönotto, jotta voidaan puuttua tehokkaasti petollisiin, epäoikeudenmukaisiin, ja harhaanjohtaviin kaupallisiin menettelyihin sekä vaatimustenvastaisten ja vaarallisten tavaroiden ja palvelujen myyntiin verkkoalustoilla; SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI ja KANNUSTAA tässä yhteydessä säännölliseen vuoropuheluun komission ja kyseisten alustojen välillä;
15. KOROSTAA, että EU:n kuluttajansuojalain ja EU:n digitaalisia markkinoita koskevan lainsäädännön välillä on oltava johdonmukaisuutta ja selkeää vuorovaikutusta, ottaen erityisesti huomioon ehdotetun digipalvelusäädöksen¹³ ja digitaalisia markkinoita koskevan säädöksen¹⁴, jotta voidaan varmistaa korkeatasoinen kuluttajansuoja kuluttajien oikeuksien, tavaroiden ja palveluiden saatavuuden, mukaan lukien rajatylittävä saatavuus, avoimuuden, vastuun ja turvallisen digitaalisen ympäristön suhteen, sekä selkeyttää ja vahvistaa verkossa toimivien välittäjien vastuuvollisuutta, erityisesti verkkoalustoilla;

¹² Direktiivi 2001/95.

¹³ Asiak. 14124/20 + ADD 1–3 + REV 1.

¹⁴ Asiak. 14172/20 + ADD 1–4.

16. KANNUSTAA tarkistamaan sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin¹⁵ ja kuluttajanoikeusdirektiivin¹⁶ täytäntöönpanoa ja soveltamista koskevia suuntaviivoja, jotta voidaan selkeyttää niiden soveltamista uusiin kaupallisiin menettelyihin, erityisesti digitaalitaloudessa ja sosiaalisessa mediassa; SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI komission aikomukseen ottaa käyttöön innovatiivisista sähköisistä välineistä koostuva välineistö, jolla olisi tuettava asiaankuuluvia elimiä, kuten kansallisia viranomaisia ja kuluttajajärjestöjä, tunnistamaan laittomia kaupallisia menettelyjä verkossa;
17. TUKEE VOIMAKKAASTI komission lähestymistapaa, jolla vastataan kuluttajien erityistarpeisiin kuluttajien haavoittuvuudet huomioon ottaen sen varmistamiseksi, ettei ketään jätetä jälkeen; KOROSTAA tarvetta edistää osallistavia valistuskampanjoita ja paikallista neuvontaa kuluttajansuojan vahvistamiseksi verkossa ja sen ulkopuolella; PAINOTTAA, että on tärkeää tukea velkaneuvontaa ja ennaltaehkäisevää rahoitusneuvontaa sekä harkita tukimekanismeja;
18. KOROSTAA, että vähittäisrahoituspalvelujen dynaaminen ja nopea muutos, joka asettaa uusia digitaalisia kanavia ja tuotteita kuluttajien saataville, vaatii lainsäädännöllisiä ja käyttäytymiseen perustuvia lähestymistapoja kuluttajien etujen suojaamiseksi; KOROSTAA tarvetta vahvistaa niiden haavoittuvien kuluttajien suojaa, jotka tarvitsevat luottoa ostaakseen välttämättömiä tavaroita ja palveluja, joita ovat esimerkiksi terveydenhuolto, koulutus ja yleishyödylliset palvelut;
19. TUKEE komission aikomusta tarkistaa kulutusluottodirektiiviä¹⁷ ja kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyynnistä annettua direktiiviä¹⁸, erityisesti kuluttajansuojan vahvistamiseksi toteuttamalla erityisiä toimenpiteitä, joilla estetään kuluttajia saamasta väärää tietoa sekä kuluttajien ylivelkaantumista ja sosiaalista syrjäytymistä, esimerkiksi selkeyttämällä luottokelpoisuusvaatimuksia; KANNUSTAA komissiota selvittämään, miten kuluttajia voitaisiin suojella ylivelkaantumiselta, kun he ottavat tiettyntyyppisiä lainoja; KOROSTAA kuluttajien tarvetta saada ennen sopimuksen tekoa selkeitä, tarpeellisia ja asianmukaisia tietoja, jotta he voivat tehdä tietoon perustuvia valintoja ja välttää samalla tietotulvaa;

¹⁵ Direktiivi 2005/29.

¹⁶ Direktiivi 2011/83.

¹⁷ Direktiivi 2008/48.

¹⁸ Direktiivi 2002/65.

20. KOROSTAA, että kansalaisyhteiskunnalla, erityisesti kuluttajajärjestöillä ja liike-elämän edustajilla, on kansallisten viranomaisten ohella merkittävä rooli kuluttajansuojapolitiikan kehittämisessä, kun se pyrkii molempia osapuolia hyödyttävään suhteeseen erityisesti vihreän siirtymän ja digitalisaation suhteen sekä varmistaa laajemman osallistumisen kuluttajansuojan laatimiseen ja täytäntöönpanoon EU:ssa ja kansallisella tasolla; KOROSTAA tarvetta hyödyntää kuluttajajärjestöjen tarjoamia mahdollisuuksia kaikilta osin, jotta voidaan paremmin suojella kuluttajien yhteisiä etuja ja torjua kuluttajille haitalliset laaja-alaiset riskit;
21. KOROSTAA tehokkaiden lainvalvonnan yhteistyöjärjestelmien ja asianmukaisten oikeussuojamekanismien tärkeyttä, jotta kuluttajat voisivat suorittaa liiketoimia sisämarkkinoilla, mukaan lukien rajatylittävät liiketoimet, esteettä ja luottavaisesti;
22. KEHOTTAO osallistumaan aktiivisesti kuluttajansuojan yhteistyöverkkoon¹⁹ ja tehokkaiisiin vaihtoehtoihin riidanratkaisumekanismeihin, mukaan lukien verkkovälitteinen riidanratkaisusivusto, ja jatkamaan Euroopan kuluttajakeskusten verkoston tukemista;
23. KEHOTTAO panemaan EU:n kuluttajansuojasäännöt täytäntöön tiukasti ja tehokkaasti kuluttajien luottamuksen varmistamiseksi torjumalla erilaisia syrjiviä menettelytapoja, jotka rajoittavat kuluttajien mahdollisuutta valita sekä tavaroiden ja palveluiden saatavuutta;
24. KEHOTTAO panemaan asianmukaisesti täytäntöön tuoreet EU:n kuluttajansuojasäännöt, kuten tavara- ja palveludirektiivin²⁰, digitaalisia sopimuksia koskevan direktiivin²¹, täytäntöönpanon valvonnan parantamista ja nykyaikaistamista koskevan direktiivin²² ja edustajakanteita koskevan direktiivin²³, joilla edistetään sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa;
25. KEHOTTAO kehittämään tehokasta yhteistyötä kolmansien maiden kanssa turvallisten tuotteiden saattamiseksi sisämarkkinoille ja sen varmistamiseksi, että verkossa ja sen ulkopuolella myytävät turvalliset tuotteet ovat kuluttajien saatavilla;

¹⁹ Perustettu asetuksella (EU) 2017/2394.

²⁰ Direktiivi 2019/771.

²¹ Direktiivi 2019/770.

²² Direktiivi 2019/2161.

²³ Direktiivi 2020/1828.

26. KEHOTTAI komissiota esittämään erityisesti tekoälyä koskevia ehdotuksia, joissa noudatetaan riskiperusteista ja oikeasuhteista lähestymistapaa, ja takaamaan korkeatasoisen kuluttajansuojan, jossa pyritään avoimuuteen, vastuullisuuteen, ymmärrettävyyteen ja todennettavuuteen sekä turvallisuuteen; PYYTÄÄ ottamaan käyttöön järjestelyjä, joilla varmistetaan toimivaltaisten viranomaisten suorittama tehokas lainvalvonta, sekä asianmukaiset toimenpiteet algoritmijärjestelmien turvallista, luotettavaa ja eettistä käyttöä varten, ottaen huomioon kansalliset strategiat; TUKEE komission keskittymistä perusoikeuksien, kuten syrjintäkiellon, suojeluun erityisesti tässä yhteydessä;
27. KEHOTTAI laaja-alaiseen ja tehokkaaseen yhteistyöhön kansallisten viranomaisten ja kaikkien kuluttajapolitiikan sidosryhmien, muun muassa kansalaisyhteiskunnan kesken, sekä kansallisten ja eurooppalaisten kuluttajajärjestöjen ja komission välillä; VAHVISTAA kuluttajajärjestöjen olennaisen tärkeän roolin ja niiden keskeiset tehtävät, joita ovat kuluttajien neuvominen ja tukeminen sekä heidän erityistarpeidensa ja etujensa puolustaminen, muun muassa standardointiprosessin avulla, tasapainoisemman sosiaalisen markkinatalouden saavuttamiseksi;
28. TUKEE komission aikomusta perustaa uusi hallintojärjestelmä uuden kuluttaja-asioiden toimintaohjelman täytäntöönpanon ohjaamiseksi ottamalla jäsenvaltiot ja kaikki muut asiaankuuluvat sidosryhmät mukaan vuotuiseseen sykliin; SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI uuden kuluttajapolitiikan neuvoa-antavan ryhmän perustamiseen, jolla saatetaan yhteen kansalaisyhteiskunta, muun muassa kuluttajajärjestöt, teollisuus ja tiedeyhteisö; ODOTTAA KIINNOSTUNEENA uutta vuoden 2021 kuluttajatulostaulua, jolla varmistetaan uuden kuluttaja-asioiden toimintaohjelman parempi hallinnointi;
29. TUNNUSTAA tarpeen osoittaa tarvittavat resurssit uuden kuluttaja-asioiden toimintaohjelman ja kansallisten kuluttajapolitiikkojen täytäntöönpanoon, etenkin vuosien 2021–2027 sisämarkkinaohjelman ja erityisesti sen kuluttajatavoitteen avulla;
30. KEHOTTAI kaikkia osapuolia tekemään tehokasta yhteistyötä uuden kuluttaja-asioiden toimintaohjelman ripeän täytäntöönpanon ja tehokkaan seurannan varmistamiseksi sekä tarvittaessa pohtimaan säännöllisesti, miten sitä voidaan mukauttaa uusiin olosuhteisiin ja tarpeisiin.